

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ตราบาปในผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์

ชื่อผู้เขียน นางเพ็ญศรี วงษ์พุดม

สาขารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ ดร.เพ็ญประภา ศิริโรจน์	ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร.เทพินทร์ พัทธานรักษ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ธรรมธิตวิวัฒน์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการรับรู้ที่เป็นตราบาปในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่มีปัจจัยพื้นฐานแตกต่างกัน โดยทำการศึกษาในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่มารับบริการในโรงพยาบาลแม่จัน จังหวัดเชียงราย ระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม 2545 จำนวน 108 ราย ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม และการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง แบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูลปัจจัยพื้นฐานและแบบประเมินการรับรู้ที่เป็นตราบาป และการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการโดยโครงสร้างคำถามปลายเปิด ในส่วนของแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ความแตกต่างของการรับรู้ตราบาปด้วยสถิติ t-test สถิติ Kruskal-Wallis Test สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการเปรียบเทียบเชิงซ้อน (multiple comparisons) โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe method) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามแนวคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยการสรุปความตามปรากฏการณ์และสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. การรับรู้ที่เป็นตราบาปของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ เมื่อพิจารณาเหตุการณ์หรือการรับรู้ที่พบอยู่เป็นประจำเป็นรายด้านพบว่า ด้านความมีอคติในเรื่องคนทั่วไปยังเข้าใจว่า

ผู้ติดเชื้อเอชไอวีคือคนประพฤติไม่ดีหรือประพฤติผิดศีลธรรม ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในเรื่องเพื่อนบ้านไม่ยอมให้ช่วยเตรียมอาหารในงานต่างๆของหมู่บ้านโดยจัดแจงให้เลี้ยงไปทำหน้าที่อื่นแทน ด้านการประเมินคุณค่าส่วนบุคคลที่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์มีต่อตนเอง และด้านการประเมินคุณค่าส่วนบุคคลที่บุคคลอื่นมีต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ในเรื่องที่ตนเองและบุคคลอื่นมองว่าเป็นคนโชคร้ายที่ติดเชื้อเอชไอวี

2. ความแตกต่างของการรับรู้ที่เป็นตรรกาปในภาพรวมของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานพบว่า กลุ่มที่มีสถานภาพสมรสหม้าย หย่า แยก กับสถานภาพสมรสคู่มีความแตกต่างกันของการรับรู้ที่เป็นตรรกาปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.048$) กลุ่มที่มีระดับการศึกษาจบชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป มีการรับรู้ที่เป็นตรรกาปในระดับสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.027$) กลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่มีระยะเวลาในการดำเนินโรคอยู่ในระยะปีคือมีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ กลุ่มผู้ที่รู้ว่าตนมีอาการของโรคเอดส์ และผู้ที่มีตุ่มผื่นทางร่างกาย มีการรับรู้ที่เป็นตรรกาปสูงกว่า กลุ่มผู้ที่อยู่ในระยะเอดส์ไม่ปรากฏอาการของโรคเอดส์ กลุ่มผู้ที่รู้ว่าตนไม่มีอาการของโรคเอดส์ และผู้ที่ไม่มีตุ่มผื่นทางร่างกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามลำดับ กลุ่มผู้ที่มีจำนวนอาการของโรคเอดส์มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ที่เป็นตรรกาปของรายด้านและภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.309$ $p\text{-value} = 0.001$)

จากผลการศึกษาในกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีการรับรู้ที่เป็นตรรกาปสูงกว่ากลุ่มผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือและระดับการศึกษาต่ำกว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงมักอยู่ในหน้าที่การงานที่ดีไม่ต้องการให้ผู้อื่นเสียมเสียวศรัทธาในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง การรับรู้ที่เป็นตรรกาปอาจทำให้ปกปิดสภาพการติดเชื้อไว้ ไม่เปิดเผยให้ผู้ใดทราบ วิตกกังวลกับสถานภาพและภาพลักษณ์ของตนเอง และตัดสินใจไม่ไปรับบริการสุขภาพในช่องทางที่ถูกต้อง ปล่อยให้ความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นเป็นไปตามยถากรรม บางคนอาจตัดสินใจต่อสู้และตายอย่างมีเกียรติในตนเองแม้ว่าจะไม่ใช่วิธีที่ดีที่สุดในการรักษา ซึ่งสังคมควรให้ความสนใจในผู้ป่วยกลุ่มนี้ด้วย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ที่เป็นตรรกาปของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์คือจำนวนอาการของโรคเอดส์ โดยพบว่าผู้ที่มีจำนวนอาการของโรคเอดส์มากจะมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ที่เป็นตรรกาปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นการเข้าถึงบริการทางการแพทย์ที่เหมาะสมเพื่อชลอและลดการเกิดโรคติดเชื้อฉวยโอกาสน่าจะส่งผลถึงการลดการรับรู้ที่เป็นตรรกาปลงได้

Independent Study Title Stigma in People Living with HIV/AIDS

Author Mrs. Pensri Wongpath

Master of Public Health

Independent Study Examining Committee

Lecturer Dr. Penprapa Siviroj Chairman

Lecturer Dr. Thapin Patcharanurak Member

Assistant Professor Dr. Somsak Thamthitawat Member

Abstract

This study was about the self-perception of the stigmatized people living with HIV/AIDS. In particular, to what extent such perception was varied by individual characteristics. By purposive sampling, 108 people diagnosed as having HIV/AIDS were selected. These people were registered as outpatients at Maechan Hospital, Chiangrai Province during April to May 2002. Data were collected by using both self-written questionnaire and semi-structured interview. The questionnaire divided into two parts: the social and individual characteristics part and the test of self-perception of stigma due to having HIV/AIDS. Data about the selected social and individual characteristics and the self-perception of stigma were analyzed by t-test, Kruskal-Wallis Test, and One-way ANOVA with the Scheffe method for multiple comparisons. The relationship between these factors was then analyzed by Pearson's Product Moment Correlation.

The main results of this study indicated that

1. In terms of the perception of social prejudice, most of the respondents reported the social perception of having HIV/AIDS as a result of infected persons' immoral behavior. In terms of the social interaction, most of the respondents reported that their neighbour refused their participation in some community's activities such as cooking and preparing food. In addition, most of the respondents perceived bad luck in association with having this disease.

2. With particular reference to the perception of stigma in relationship to the selected individual characteristics, the significant difference of the perception of stigma was found between the respondents who were widowed, divorced or broken engagement and those who were married (p -value = 0.048). Such difference was also found between those who had different levels of education. That was, those who graduated in the high school level had the higher level of the perception of stigma from those who were illiterate (p -value = 0.027).

In response to the stage of this disease relating to the perception of stigma, the apparent signs and symptoms of HIV/AIDS were also the important factors. The respondents whose bodies presented the symptoms of HIV/AIDS obviously such as skin rash, perceived the level of stigmatization significantly different from those who were asymptomatic (p -value = 0.001). Moreover, those who developed larger number of overt signs and symptoms of HIV/AIDS perceived the higher level of stigma significantly than those whose smaller number of symptoms developed ($r = 0.309$, p -value = 0.001). Furthermore, the perception of stigma of those who infected HIV from having sexual relationship with the others (not their spouse) were significantly different from those who got it from their spouse (p -value = 0.002).

In conclusion, this study indicated that the stigma perception of people who graduated in the high school level was higher than that of those who were illiterate. Those being in the high level of education may have high self-confidence and then avoid perceiving the negative perception from the other. In order to maintain their self-image, these people may attempt to hide their HIV status. They may then avoid receiving proper medical and health care. It is noticed that health professionals should be aware of these people since some of them may decide to live on their own and their disease could deteriorate quickly. In addition, since the study found the relationship between the number of obvious signs and symptoms and the perception of stigma, improving the accessibility to appropriate medical and health care may delay the occurrence of the obvious symptoms and thus alleviate the suffering of these stigmatized people.